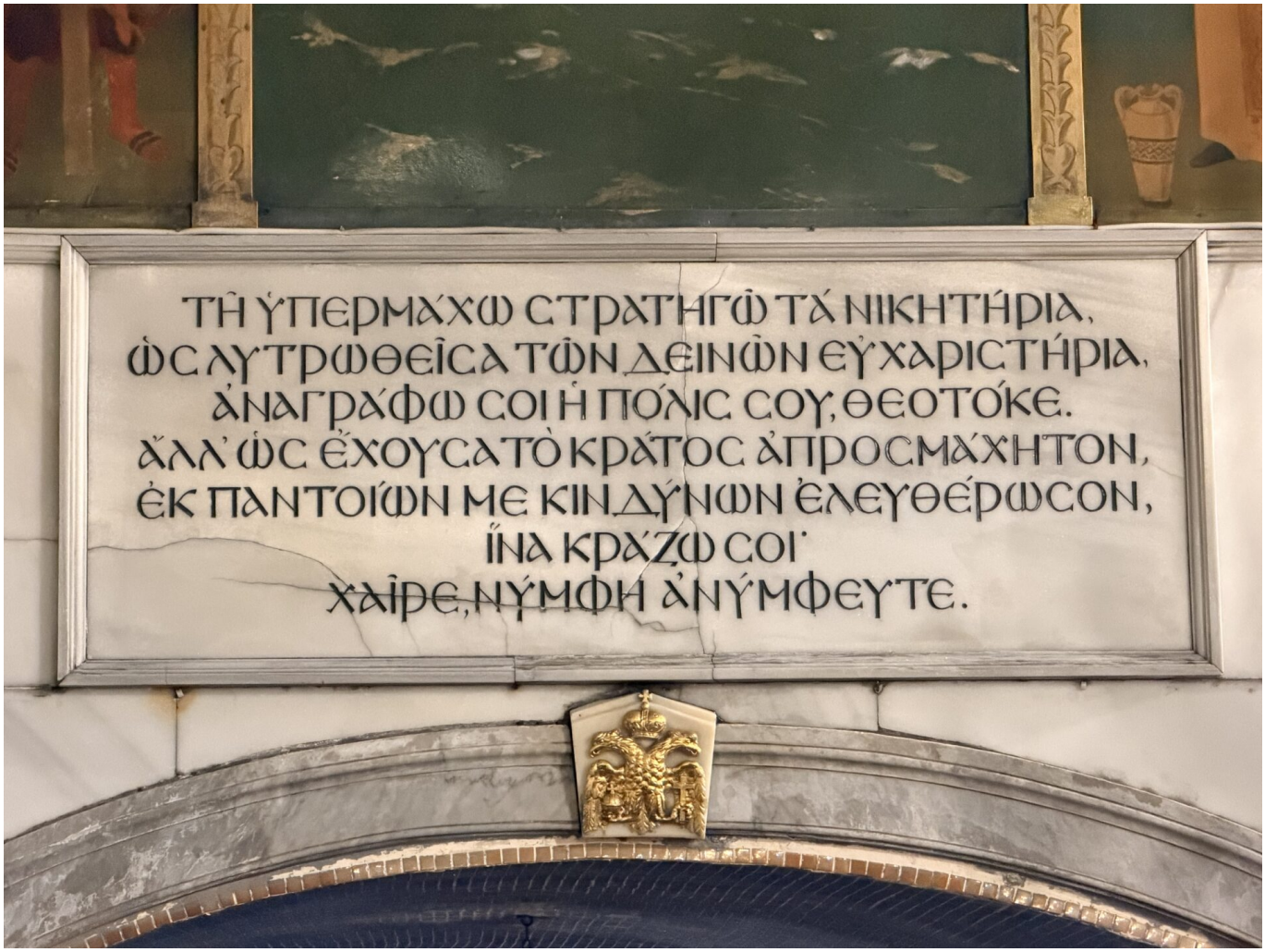
07/08/2026

ΑΦΙΕΡΩΜΑ – «Ακάθιστος Ύμνος»: Σαν σήμερα, πριν 1400 χρόνια, η πρώτη ψαλμώδηση της θεοπρεπούς προσευχής της Εκκλησίας

/ Επικαιρότητα

Χίλια τετρακόσια χρόνια ακριβώς συμπληρώνονται σήμερα από την ημέρα που με συγκίνηση στα μάτια και ευγνωμοσύνη προς τη Μητέρα του Θεού – για τη λύτρωση από τα δεινά που προκάλεσε η πολιορκία των Περσών και των Αβάρων εναντίον της Βασιλίδας των Πόλεων – ακούστηκε για πρώτη φορά η ορθοστάδην ψαλμώδηση του Ακαθίστου Ύμνου κατά την Ιερά Αγρυπνία που τελέστηκε στην Παναγία των Βλαχερνών.

Από το βράδυ της 7ης Αυγούστου 626 και έκτοτε ο **«Ακάθιστος Ύμνος»**, το περίλαμπρο αριστοτέχνημα αυτό της εκκλησιαστικής ποίησης, ασύγκριτο μνημείο του ελληνικού λόγου και τέχνημα θεοπνεύστου Θεολογίας, κατέστη ο πλέον δημοφιλής ύμνος της λειτουργικής μας ζωής, "εντρύφημα γλυκύτατον των Χριστιανών", όπως σημειώνεται στην **Πατριαρχική και Συνοδική Εγκύκλιο για τον εορτασμό των 1.400 ετών της επετείου** που εκδόθηκε τον περασμένο Μάρτιο.

"Ἀλλὰ ὁ «Ἀκάθιστος Ὕμνος» πάντοτε εἶναι θεοπρεπὴς προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας! Φωνὴ τῆς εὐσεβούσης τῶν Χριστιανῶν καρδίας!", υπογραμμίζεται στην Πατριαρχική και Συνοδική Εγκύκλιο.

Ο ιστορικός Ναός των Βλαχερνών, όπου κατά παράδοση παλαιά ετελείτο εβδομαδιαίως ιερά Αγρυπνία προς τιμήν της Θεομήτορος, συχνά και με Αυτοκρατορική παρουσία, κατά τη νύκτα της 7ης Αυγούστου 626, δέχθηκε τα συρρεύσαντα πλήθη του διασωθέντος λαού, εν συγκινήσει πολλή και μετά δακρύων ευγνωμοσύνης, «απονέμοντα Αυτή την προσκύνησιν» και ψάλλοντα το Κοντάκιο με το νέον πλέον προοίμιο, ως οφειλόμενη ευχαριστία και χρεωστική δοξολογία προς τον Θεό.

Μία από τις συγκλονιστικότερες σελίδες της βυζαντινής ιστορίας

Μία από τις συγκλονιστικότερες σελίδες της βυζαντινής ιστορίας είναι η συνδυασμένη επίθεση των Αβάρων και των Περσών εναντίον της Κωνσταντινούπολης τον Αύγουστο του 626 κι ενώ ο αυτοκράτορας Ηράκλειος είχε εκστρατεύσει στη Μικρά Ασία εναντίον των Περσών. Οι Βυζαντινοί επικράτησαν και απέδωσαν τη νίκη τους στην Παναγία, στην οποία αφιέρωσαν τον «Ακάθιστο Ύμνο».

Όταν ο Ηράκλειος ανέλαβε την εξουσία στο Βυζάντιο (610), η αυτοκρατορία βρισκόταν σχεδόν υπό κατάρρευση, από την άφρονα διακυβέρνηση του στρατηγού Φωκά. Οι Σλάβοι άρχισαν να γίνονται και πάλι απειλητικοί, όπως και οι Άβαροι, νομαδικός λαός μογγολικής καταγωγής, που είχε εγκατασταθεί στις ουγγρικές πεδιάδες.

Ο πιο μεγάλος κίνδυνος, όμως, εξακολουθούσε να είναι οι Πέρσες, που δια του βασιλιά τους Χοσρόη Β’ ήθελαν να διώξουν τους Βυζαντινούς από την Ανατολική Μεσόγειο. Το 614, μάλιστα, κυρίευσαν την Ιερουσαλήμ και μετέφεραν τον Τίμιο Σταυρό στην πρωτεύουσά τους.

Μία από τις πρώτες προτεραιότητες του νέου αυτοκράτορα ήταν το ξεκαθάρισμα των σχέσεων Βυζαντίου και Περσίας. Η απόφασή του ήταν να τις λύσει με τα όπλα και γι’ αυτό το λόγο συγκρότησε ισχυρό στρατό. Προσέδωσε, μάλιστα, στην εκστρατεία του χαρακτήρα ιερού πολέμου, αφού το σύμβολο του Χριστιανισμού βρισκόταν ακόμη σε χέρια απίστων. Πρώτα, όμως, φρόντισε να κλείσει συμφωνία με τους Αβάρους για να έχει τα νώτα του καλυμμένα.

Ο πόλεμος με τους Πέρσες κράτησε έξι χρόνια (622-628) και ήταν μία σκληρή αναμέτρηση ανάμεσα στις δύο μεγάλες δυνάμεις της εποχής. Ο Χοσρόης δεν έμεινε με σταυρωμένα χέρια και για να αντιμετωπίσει τον Ηράκλειο ήλθε σε συμφωνία με τον χαγάνο (ηγεμόνα) των Αβάρων για κοινή δράση εναντίον των Βυζαντινών.

Η πολιορκία της Κωνσταντινούπολης το 626 που απεικονίζεται στις τοιχογραφίες της Μονής Μολντοβίτα, Ρουμανία

Πράγματι, στις αρχές Μαΐου του 626, οι Άβαροι συνεπικουρούμενοι από σλαβικά φύλα – Χρωβάτες (Κροάτες) και Σέρβους – πολιόρκησαν κατ' αρχάς τη Θεσσαλονίκη επί 33 ημέρες και αφού απέτυχαν, στράφηκαν προς την Κωνσταντινούπολη, έξω από τα τείχη της οποίας έφθασαν στις 29 Ιουνίου. Το ίδιο διάστημα έφθασε από τη Μικρά Ασία και μία περσική στρατιά υπό τον Σαρβαραζά, η οποία στρατοπέδευσε στη Χαλκηδόνα. Η Πόλη κλείστηκε από παντού.

Στις 30 Ιουλίου, οι Άβαροι έστησαν πολιορκητικά μηχανήματα και την επομένη άρχισαν την επίθεση. Η δύναμη που παρέταξαν αριθμούσε από 80.000 έως 2.500.000 άνδρες, σύμφωνα με διάφορες πηγές. Το πιθανότερο, όμως, ήταν να μην ξεπερνούσαν τους 150.000 άνδρες.

Η κατάσταση ήταν κρίσιμη για τους πολιορκούμενους, καθώς ο Ηράκλειος βρισκόταν εκτός της Κωνσταντινούπολης, πολεμώντας τους Πέρσες στη Μικρά Ασία. Στη θέση του είχε αφήσει τον ανήλικο γιο του Κωνσταντίνο, τον οποίο επιτρόπευαν ο πατριάρχης Σέργιος και ο μάγιστρος Βώνος.

Από την πρώτη στιγμή της πολιορκίας οι Βυζαντινοί γνωρίζοντας τον άπληστο χαρακτήρα του χαγάνου προσπάθησαν να τον δελεάσουν με χρήματα και χρυσό. Αυτός παρέμεινε ασυγκίνητος και ζητούσε μετ' επιτάσεως την παράδοση της Πόλης. Είχε φαίνεται τους λόγους του, καθώς οι Βυζαντινοί υποδαύλιζαν με

διάφορους τρόπους τις τάσεις ανεξαρτησίας που επεδείκνυαν οι Σλάβοι έναντι των Αβάρων.

Ο χαγάνος σε μία κίνηση αντιπερισπασμού έριξε μέσα στον Κεράτιο κόλπο μονόξυλα πλοιάρια, τα οποία είχαν κατασκευάσει σλάβοι, προκαλώντας αναταραχή στους Βυζαντινούς. Στις 3 Αυγούστου έριξε και τα υπόλοιπα μονόξυλα που διέθετε στο Βόσπορο, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως αποβατικά για τη μεταφορά των περσικών δυνάμεων.

Η θριαμβευτική νίκη των Βυζαντινών αποδόθηκε στην Παναγία

Στις 6 Αυγούστου, οι Άβαροι επιτέθηκαν σ’ ένα ασθενές τμήμα των τειχών της Κωνσταντινούπολης και κατέλαβαν την εκκλησία της Παναγίας των Βλαχερνών, στην οποία οχυρώθηκαν. Την επομένη, το κατασκοπευτικό δίκτυο των Βυζαντινών είχε μία μεγάλη επιτυχία. Πληροφορήθηκε το σύνθημα της επίθεσης των σλαβικών πλοιαρίων, που ήταν το άναμμα πυράς από μία συγκεκριμένη θέση, που ονομαζόταν «Πτερόν». Ο Βώνος έδωσε διαταγή να ανάψουν φωτιές στη θέση «Πτερόν», οι οποίες προκάλεσαν την άκαιρη επίθεση των σλαβικών πλοιαρίων και καθώς ήταν προετοιμασμένοι οι Βυζαντινοί κυριολεκτικά τα αποδεκάτισαν. Την ίδια τύχη είχαν και τα μονόξυλα που μετέφεραν Πέρσες στρατιώτες από τη Χαλκηδόνα, τα οποία βυθίσθηκαν από το βυζαντινό ναυτικό. Γύρω στους 4.000 Πέρσες έχασαν τη ζωή τους.

Οι πολιορκημένοι πήραν θάρρος και από την πληροφορία ότι πλησιάζει με στρατό ο αδελφός του αυτοκράτορα, Θεόδωρος. Βγήκαν από τα τείχη και πέρασαν στην αντεπίθεση. Ο χαγάνος έλυσε την πολιορκία και με τον στρατό του αποχώρησε. Από τότε, οι Άβαροι δεν ξαναενόχλησαν τους Βυζαντινούς και εξαφανίστηκαν από τον ορίζοντα της αυτοκρατορίας. Από την πλευρά του, ο επικεφαλής της περσικής στρατιάς Σαρβαραζάς «επέστρεψε μετ’ αισχύνης» στην πατρίδα του, όπως αναφέρουν οι χρονικογράφοι της εποχής.

Η θριαμβευτική νίκη των Βυζαντινών αποδόθηκε στην Παναγία. Ο Πατριάρχης, ο νεαρός Κωνσταντίνος, με όλους του επισήμους και τον λαό πήγαν στο ναό Παναγίας των Βλαχερνών και όλοι όρθιοι έψαλλαν τον λεγόμενο «Ακάθιστο Ύμνο» στην Παναγία, αποδίδοντας τα «νικητήρια» και την ευγνωμοσύνη τους στην «Τη υπερμάχω στρατηγώ».

Η Πατριαρχική τιμή, 1.400 μετά την πρώτη ψαλμώδηση

Με ιδιαίτερη κατάνυξη και σε έντονα συγκινησιακά φορτισμένη ατμόσφαιρα το Οικουμενικό Πατριαρχείο τίμησε εφέτος το Σάββατο, 28 Μαρτίου 2026, με Πατριαρχική Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό της Παναγίας των Βλαχερνών την επέτειο των 1400 ετών από τότε που εψάλη εκεί για πρώτη φορά ο Άκάθιστος Ύμνος. Ο Παναγιώτατος, ο οποίος για τρίτη φορά στην 35ετή Πατριαρχεία του λειτούργησε ως απλός Ιερέας, είχε αναφερθεί, στην ομιλία του, στο πρόσωπο της Παναγίας προστάτιδος της Πόλεως και στα γεγονότα του 626 που οδήγησαν τον λαό της Βασιλεύουσας να ψάλει στις Βλαχέρνες τον Ακάθιστο Ύμνο.

Σήμερα ο Οικουμενικός Πατριάρχης θα χοροστατήσει κατά την Θεία Λειτουργία που θα τελεστεί στο Αγίασμα της Παναγίας των Βλαχερνών με αφορμή την 1400ή επέτειο του ως άνω ιερού γεγονότος.